

สินทรัพย์ความรู้ (knowledge asset)

ของกรมแพทยศาสตร์
จากการจัดการความรู้

ประจำปีงบประมาณ

2569

กรมแพทยศาสตร์

สร้างองค์ความรู้ สู่การพัฒนาการพยาบาลอย่างยั่งยืน

หัวข้อการสังเคราะห์องค์ความรู้จากการจัดการความรู้ด้านวิชาการ (Knowledge Management Synthesis)

ประเด็นการจัดการความรู้ แนวปฏิบัติที่ดีของการจัดการเรียนการสอนสู่
การพิชิตผลสอบสภาการพยาบาล

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

เพื่อการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนยกระดับผลสำเร็จ
ในการสอบรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพพยาบาล

2. การวิเคราะห์ระดับองค์ความรู้ตามขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม 6 ขั้นตอน

เป็นการพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (BB: Best Practice Development)

3. แนวทางการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการจัดการความรู้

การสร้าง **Best Practice** ตามกระบวนการ KM เป็นการเปลี่ยนความรู้
จากประสบการณ์ (Tacit Knowledge) และความรู้เชิงวิชาการ (Explicit
Knowledge) ให้กลายเป็นแนวทางปฏิบัติที่พิสูจน์แล้วว่าสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดี
กว่าเดิม โดยดำเนินการผ่าน 7 ขั้นตอนของ KM และสามารถเชื่อมโยงกับโมเดล
MB-PB-DB-CB-BB-IB เพื่อแสดงพัฒนาการจากองค์ความรู้สู่การเป็นนวัตกรรมที่มี
ผลกระทบต่อองค์กรและสังคมได้อย่างชัดเจน

4. องค์ความรู้/แก่นความรู้ ที่สังเคราะห์ได้ (Knowledge Statement)/ โมเดล หรือกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์

การสังเคราะห์องค์ความรู้แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อความเป็นเลิศในการสอบ
ความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุง
ครรภ์ จากเอกสารทั้ง 5 แห่งของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
สามารถสรุปเป็นแนวปฏิบัติที่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1: กรอบแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน (Foundation & Framework)

เพื่อให้การเตรียมความพร้อมมีประสิทธิภาพ ทุกสถาบันได้ใช้การจัดการความรู้
(Knowledge Management: KM) เป็นฐาน โดยเฉพาะ **SECI Model** ในการ
เปลี่ยนความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวอาจารย์ (Tacit Knowledge) ออกมาเป็นคู่มือและแนว

ปฏิบัติที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ร่วมกับวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อควบคุมมาตรฐานการดำเนินงาน แนวคิดหลักที่ใช้ประกอบด้วย:

- **Outcome-Based Education (OBE):** การจัดการศึกษาที่ยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นตัวตั้ง โดยเชื่อมโยงผลลัพธ์ระดับรายวิชา (CLO) ให้สอดคล้องกับ Test Blueprint ของสภาการพยาบาล
- **Bloom's Taxonomy:** เน้นการพัฒนาทักษะการคิดจากชั้นความจำสู่การวิเคราะห์และประเมินค่า เพื่อรับมือกับข้อสอบแบบสถานการณ์จำลอง (Case-based)
- **Adult Learning Theory:** ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำกับตนเอง (Self-directed learning) และมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้

ส่วนที่ 2: ขั้นตอนการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ (Strategic Implementation)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Data-Driven Improvement)

- วิเคราะห์ผลการสอบย้อนหลัง 3-5 ปี เพื่อหาช่องว่างความรู้ (Gap Analysis) และระบุรายวิชาที่นักศึกษาทำคะแนนได้ต่ำ
- วิเคราะห์จุดอ่อนรายบุคคลผ่านการสอบ Pre-test หรือ Mock Exam เพื่อจำแนกกลุ่มนักศึกษาตามศักยภาพ (เช่น กลุ่มสีเขียว เหลือง แดง)

2. การจัดการเนื้อหาและคลังความรู้ (Content & Repository Management)

- กำหนดเนื้อหา "The Must" หรือสาระสำคัญที่จำเป็นต้องรู้ใน 8 วิชาหลัก เพื่อลดความซ้ำซ้อนและกระชับเนื้อหา
- สร้างคลังข้อสอบดิจิทัลและสื่อมัลติมีเดีย (VDO ตีว, E-book) ที่เข้าถึงได้ง่ายผ่าน Google Drive, Facebook หรือระบบ LMS ของวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

3. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน (Instructional Innovation)

- เปลี่ยนจาก "การบรรยาย" เป็น **Active Learning** โดยใช้กรณีศึกษา (Case-based learning) และการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation-based learning)
- ใช้เทคนิค **Distractor Analysis** (การวิเคราะห์ตัวลวง) และการให้ข้อมูลย้อนกลับทันที (Real-time Feedback) เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเหตุผลว่าทำไมคำตอบจึงถูกหรือผิด
- ใช้เทคนิคการช่วยจำ เช่น **Mnemonic**, Mind Map, และสรุป Concept Linking เพื่อเชื่อมโยงพยาธิสภาพกับการพยาบาล

4. ระบบสนับสนุนและเพื่อนช่วยเพื่อน (Support System & Peer Tutoring)

- จัดระบบ Peer-to-Peer Learning ให้นักศึกษาที่เก่งช่วยติวนักศึกษาที่อ่อนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย
- การสอนซ่อมเสริมแบบเจาะจง (Targeted Intervention) สำหรับกลุ่มเสี่ยง โดยใช้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญช่วย Coaching เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย

ส่วนที่ 3: โมเดลแห่งความสำเร็จ (Success Models)

จากการสังเคราะห์ พบโมเดลสำคัญที่เป็นต้นแบบแนวปฏิบัติที่ดี ดังนี้:

- **NURSE-PASS Model:** (N) วิเคราะห์ความจำเป็น, (U) เข้าใจ Blueprint, (R) ใช้ทรัพยากรร่วมกัน, (S) ฝึกทักษะอย่างเป็นระบบ, (E) ประเมินและให้ Feedback
- **TUTOR Model:** (T) รูปแบบการติวที่หลากหลาย, (U) วางแผนความเร่งด่วน, (T) เทคนิควิเคราะห์โจทย์, (O) แบ่งกลุ่มทบทวน, (R) การเสริมพลังใจ

- **PCK PRO Model:** (P) จิตวิทยาและเพื่อนช่วยเพื่อน, (C) การคิดหาเหตุผลทางคลินิก, (K) การจัดการความรู้ตาม Blueprint, (PRO) การ Coaching เชิงรุก
- **UDON-ACE Model:** เน้นความสามัคคีในเป้าหมาย (Unity), การใช้ข้อมูลขับเคลื่อน (Data Driven), และระบบสนับสนุนที่ครอบคลุม (Omni Support)

ส่วนที่ 4: การดูแลทางจิตวิทยาและปัจจัยความสำเร็จ

1. การเสริมพลังและลดความเครียด (Empowerment & Resilience)

- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย (Safe Zone) ไม่ตัดสิน (Non-judgmental) เพื่อให้ นักศึกษากล้าแสดงออก
- จัดกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Talk) จากศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จ และกิจกรรมเสริมพลังใจ เช่น การฝึกสมาธิบำบัด (SKT) หรือ กิจกรรมตามความเชื่อทางจิตวิญญาณ

2. การติดตามและการสะท้อนคิด (Monitoring & Reflection)

- ใช้กิจกรรม **AAR (After Action Review)** หลังการสอบเสมือนจริงเพื่อ ค้นหาจุดที่ต้องปรับปรุงและเทคนิคที่ใช้ได้จริง
- ระบบติดตามความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล (E-track) เพื่อให้ทั้งอาจารย์และ นักศึกษาทราบสถานะการเรียนรู้ในปัจจุบัน

สรุปองค์ความรู้: การสอบสภาการพยาบาลให้ประสบความสำเร็จไม่ได้เกิดจากการ ดิวเข้มในช่วงสุดท้ายเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจาก "ระบบนิเวศการเรียนรู้" ที่ใช้ ข้อมูลจริงมาวางแผน พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่าน Active Learning และการ ดูแลหัวใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบภายใต้กระบวนการ KM และ PDCA ที่เข้มแข็ง

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)

- ผู้บริหารให้วิสัยทัศน์และการสนับสนุนทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง
- ความร่วมมือของทีมงานอาจารย์ทุกสาขาวิชา (Cross-functional CoP)
- ความมุ่งมั่นของนักศึกษาที่มองเป้าหมายเดียวกันคือการสอบผ่าน 100%

ระบบนิเวศแห่งความสำเร็จ: 5 กลยุทธ์พิชิตใบประกอบวิชาชีพพยาบาล

รากฐานข้อมูลและนวัตกรรมการเรียนรู้ (Data & Instructional Innovation)

**การวิเคราะห์เชิงรุกด้วย
Test Blueprint และ Gap Analysis**
วิเคราะห์โครงสร้างข้อสอบและ
ผลสอบย้อนหลังเพื่อเปิดจุดอ่อน
รายบุคคลและวางแผนแก้ไข

**เน้นเนื้อหา "The Must"
ผ่าน Active Learning**
คัดกรองสาระสำคัญ 8 วิชาหลัก
และใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อ
เพิ่มความเข้าใจและจดจำ

**คลังความรู้ออนไลน์
เข้าถึงได้ 24 ชั่วโมง**
ใช้ Google Drive และ Social
Media จัดเก็บวิดีโอสรุป สไลด์
ข้อสอบ และอัปเดตเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง

ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

การสนับสนุนที่มีปฏิสัมพันธ์ 360 องศา สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
เชื่อมโยงทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
มุ่งสู่เป้าหมายด้วยการสอบผ่านใบประกอบวิชาชีพ

โมเดลแห่งความสำเร็จ

NURSE-PASS

วิเคราะห์ความจำเป็น,
เข้าใจ Blueprint,
และฝึกทักษะอย่างเป็นระบบ

TUTOR

เป็นรูปแบบการติวที่หลากหลาย,
แบ่งกลุ่มกับทวน,
และเสริมพลังใจ

PCK PRO

ใช้จิตวิทยาเพื่อช่วยเพื่อน,
การคิดทางคลินิก,
และการ Coaching เชิงรุก

ระบบสนับสนุนและพลังใจ (Support System & Empowerment)

**การแบ่งกลุ่มตามศักยภาพ
และระบบเพื่อนช่วยเพื่อน**
จำแนกนักศึกษาตามกลุ่มสี
(เข้ม-เหลือง-เขียว) เพื่อให้การดูแล
ที่เหมาะสมและตรงจุด

**เทคนิควิเคราะห์ตัวถ่วง
(Distractor Analysis)**
สอนวิธีการตัดตัวเลือกอย่างเป็นระบบ
ฝึกเหตุผลเชิงวิพากษ์และ
ลดข้อผิดพลาดในการเลือกคำตอบ

**การสร้าง Safe Zone
และสมาธิบำบัด (SKT)**
ลดความเครียดและสร้างแรงบันดาลใจ
ผ่านกิจกรรม Inspiration Talk
และการฝึกจิตสติในทุกวัน

**ประเด็นการจัดการความรู้: การพัฒนานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการยกระดับ
การขับเคลื่อนการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารระดับนานาชาติ**

ได้จากผลงานการจัดการความรู้ที่ได้รับรางวัลประจำปีงบประมาณ 2569 จำนวน 4
วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์ และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีน
ขอนแก่น

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์

ระดับบุคคล: พัฒนาศักยภาพคณาจารย์ด้านการวิจัย การเขียนบทความวิชาการ
และการตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ

ระดับหน่วยงาน: พัฒนาระบบสนับสนุนการตีพิมพ์และกลไกการถ่ายทอดองค์
ความรู้ภายในองค์กร

ระดับองค์กร: ยกระดับคุณภาพและปริมาณผลงานวิจัยสู่มาตรฐานสากล
ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ระดับบุคคล: อาจารย์มีสมรรถนะด้านการวิจัยและการเขียนบทความวิชาการ
เพิ่มขึ้น สามารถผลิตผลงานตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติได้มากขึ้น เกิดนักวิจัยรุ่น
ใหม่ที่มีศักยภาพ และมีความมั่นใจในการพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ระดับหน่วยงาน: เกิดระบบสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิจัยที่ชัดเจนและเป็น
รูปธรรม ได้แก่ ระบบพี่เลี้ยงและคลินิกวิจัย (Research Coaching และ Research
Clinic) รวมทั้งมีการพัฒนาแนวปฏิบัติมาตรฐาน คู่มือการตีพิมพ์ และคลังความรู้ดิจิทัล
ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยภายในองค์กร

ระดับองค์กร: จำนวนผลงานตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ และส่งผลให้สถาบันได้รับ
การยอมรับทางวิชาการมากขึ้น อันนำไปสู่การยกระดับและความเป็นเลิศในระดับสากล

2. การวิเคราะห์ระดับองค์ความรู้ตามขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม 6 ขั้นตอน

MB (Mission Based) ศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายด้านการวิจัย
เพื่อให้การตีพิมพ์สอดคล้องกับพันธกิจขององค์กร

PB (Problem Based) วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการตีพิมพ์ เช่น การเขียนภาษาอังกฤษ การเลือกวารสาร และการตอบข้อเสนอนแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

DB (Development Based) พัฒนาสมรรถนะนักวิจัยด้านการออกแบบงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนบทความวิชาการ

CB (Creative Based) สร้างรูปแบบและเครื่องมือใหม่ ได้แก่ Research Clinic Research Camp และคลังความรู้ดิจิทัล

BB (Benchmark Based) ศึกษาและเทียบเคียงแนวปฏิบัติจากสถาบันที่มีผลการดำเนินงานดีเด่น เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทองค์กร

IB (Innovative Based) พัฒนวัตกรรมการระบบสนับสนุนการตีพิมพ์ที่บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการความรู้ และระบบพี่เลี้ยงเข้าด้วยกัน

วิทยาลัยทั้ง 4 แห่งมีการพัฒนาองค์ความรู้ทั้ง 6 ขั้นตอนที่เชื่อมโยงและต่อยอดกันอย่างเป็นลำดับ โดย MB/DB สร้างฐานความรู้และพัฒนาศักยภาพบุคลากร CB สร้างเครื่องมือและกลไกสนับสนุน และ BB/IB ยกระดับองค์ความรู้สู่นวัตกรรมเชิงระบบ

3. แนวทางการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการจัดการความรู้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ระบุปัญหาและการบ่งชี้องค์ความรู้ที่จำเป็น: เริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพการณ์ด้วยเครื่องมือ SWOT Analysis และการประเมินระดับความรู้เดิมในองค์กร เพื่อระบุช่องว่างของสมรรถนะ โดยมีการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) กับสถาบันชั้นนำภายนอกเพื่อกำหนดเป้าหมายความเป็นเลิศที่ชัดเจน

2. แสวงหาและสร้างองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ: ดำเนินการผ่านกิจกรรมค่ายพัฒนาผลงาน (Research/Writing Camp) และ Workshop เข้มขันเพื่อพัฒนาโครงร่างวิจัยและต้นฉบับบทความ (Manuscript) โดยบูรณาการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI-Integrated Research Workflow) และการวิเคราะห์แนวโน้มการวิจัยในฐานข้อมูลสากล (Bibliometric Analysis) เพื่อเพิ่มโอกาสการได้รับการตอบรับ

3. จัดตั้งระบบสนับสนุนและกลไกพี่เลี้ยง: พัฒนาระบบคลินิกวิจัย (Research Clinic) และระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เพื่อให้คำปรึกษาเชิงลึกแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมถึงการใช้มาตรการสนับสนุนด้านทรัพยากร เช่น Research Leave และทุนสนับสนุนการตีพิมพ์ เพื่อลดอุปสรรคด้านภาระงาน

4. สังเคราะห์และจัดระบบคลังความรู้ดิจิทัล: รวบรวมองค์ความรู้จากประสบการณ์จริง (Tacit Knowledge) มาก่อนกรองเป็นองค์ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ในรูปแบบคู่มือมาตรฐาน (SOP), คลังตัวอย่างการตอบโต้บรรณาธิการ (Response Letter), และฐานข้อมูลวารสารเป้าหมายที่แบ่งตามระดับ Quartile

5. ขับเคลื่อนผ่านชุมชนนักปฏิบัติและเครือข่ายสากล: สร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) อย่างต่อเนื่องเพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จและข้อผิดพลาด พร้อมทั้งขยายเครือข่ายความร่วมมือกับนักวิจัยและมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ (International Collaboration) เพื่อยกระดับมาตรฐานผลงานสู่ระดับสากล

6. ประเมินผลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน: ใช้กระบวนการ PDCA ในการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดคุณภาพ พร้อมทั้งสร้างกลไกการยกย่องเชิดชูเกียรติ (Recognition) และการทำวิจัยเพื่อต่อยอดกระบวนการจัดการความรู้ (R2R) เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

4. องค์ความรู้/แก่นความรู้ที่สังเคราะห์ได้ (Knowledge Statement)

กรอบแนวคิด IMPACT Model

I: Institutional Leadership ภาวะผู้นำและนโยบายสนับสนุน

M: Mentorship System ระบบพี่เลี้ยงงานวิจัย

P: Publication Competency Development การพัฒนาสมรรถนะด้านวิจัยและการตีพิมพ์

A: AI and Knowledge Assets การใช้ AI และการจัดการสินทรัพย์ความรู้

C: Collaboration Network เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

T: Tracking and Continuous Improvement การติดตามและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)

ความสำเร็จของการพัฒนาระบบสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิจัยขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำและนโยบายที่ชัดเจน การมีทัศนคติเชิงบวกต่อการวิจัย ระบบพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพ และวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมทั้งมีแรงจูงใจและเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่เข้มแข็ง นอกจากนี้ การบูรณาการทรัพยากร เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการติดตามและพัฒนางานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการดำเนินงานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์อย่างเหมาะสม

ขับเคลื่อนงานวิจัยสู่สากล

แนวทางการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการจัดการความรู้

6 ขั้นตอน สู่การยกระดับงานวิจัยและการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ

1

ระบุปัญหาและการบ่งชี้องค์ความรู้ที่จำเป็น

- วิเคราะห์สภาพการณ์ด้วย SWOT Analysis
- ประเมินระดับความรู้เดิมและระบุช่องว่างสมรรถนะ (Gap)
- เทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) กับสถาบันชั้นนำภายนอก
- กำหนดเป้าหมายความเป็นเลิศที่ชัดเจน

เครื่องมือ

SWOT Analysis

Benchmarking

เป้าหมาย ความเป็นเลิศ

2

แสวงหาและสร้างองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ

- ค่ายพัฒนาผลงาน (Research/Writing Camp) และ Workshop เช่นอื่น
- พัฒนาโครงร่างวิจัยและต้นฉบับบทความ (Manuscript)
- บูรณาการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)
- วิเคราะห์แนวโน้มการวิจัยในฐานข้อมูลสากล (Bibliometric Analysis)

แนวทางดำเนินการ

Research/ Writing Camp

Workshop เช่นอื่น

AI-Integrated Research

Bibliometric Analysis

3

จัดตั้งระบบสนับสนุนและกลไกที่เอื้อ

- พัฒนาระบบคลินิกวิจัย (Research Clinic)
- ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) ให้คำปรึกษาเชิงลึกรายบุคคลและรายกลุ่ม
- สนับสนุนทรัพยากรเพื่อลดอุปสรรค เช่น Research Leave, ทุนสนับสนุนการตีพิมพ์

กลไกสนับสนุน

Research Clinic

Mentoring System

Research Leave

ทุนสนับสนุน การตีพิมพ์

4

สังเคราะห์และจัดระบบคลังความรู้ดิจิทัล

- รวบรวมองค์ความรู้จากประสบการณ์จริง (Tacit Knowledge)
- กลั่นกรองเป็นองค์ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)
- จัดทำในรูปแบบที่เข้าถึงง่ายและนำไปใช้ได้จริง

ผลลัพธ์ (Knowledge Assets)

คู่มือมาตรฐาน (SOP)

คลังตัวอย่าง Response Letter

ฐานข้อมูลวารสาร เบ้าหมาย (Quartile)

คลังความรู้ ดิจิทัล

5

ขับเคลื่อนผ่านชุมชนนักปฏิบัติ และเครือข่ายสากล

- สร้างชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง
- ถอดบทเรียนความสำเร็จและข้อผิดพลาด
- ขยายเครือข่ายความร่วมมือกับนักวิจัยและมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (International Collaboration)

ช่องทางและผลลัพธ์

ชุมชนนักปฏิบัติ (CoP)

แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถอดบทเรียน

เครือข่ายความร่วมมือ ระดับสากล

ยกระดับมาตรฐาน สู่ระดับสากล

6

ประเมินผลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- ใช้กระบวนการ PDCA ในการติดตามและประเมินผล
- ประเมินผลตามตัวชี้วัดคุณภาพ (KPI)
- สร้างกลไกการยกย่องเชิดชูเกียรติ (Recognition)
- ทำวิจัยเพื่อส่งต่อการจัดการความรู้ (R2R)
- สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

เครื่องมือและกลไก

ติดตามและประเมินผล (PDCA, KPI)

Recognition

วิจัยเพื่อส่งต่อการ (R2R)

วัฒนธรรมการเรียนรู้ ที่ยั่งยืน

ผลลัพธ์ปลายทาง: งานวิจัยคุณภาพสูง ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ เกิดนวัตกรรม สร้างเครือข่าย ยกระดับชื่อเสียง และความเป็นเลิศขององค์กรอย่างยั่งยืน

คนเก่ง พร้อมพัฒนา

องค์ความรู้ นำไปใช้ได้จริง

ระบบสนับสนุน เอื้อเอื้อ

เครือข่ายสากล ก้าวไกล

สู่ความเป็นเลิศ อย่างยั่งยืน

สังเคราะห์องค์ความรู้จากการจัดการความรู้ (Knowledge Management Synthesis)

ประเด็นการจัดการความรู้ (Knowledge Theme): แนวปฏิบัติที่ดีในการบริการวิชาการที่เน้นการพัฒนาสุขภาพชายแดน

ได้จากผลงานการจัดการความรู้ที่ได้รับรางวัลประจำปีงบประมาณ 2569 จำนวน 2 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก โดยมีรายละเอียดสาระสำคัญ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ระดับบุคคล

- บุคลากรพยาบาล (ไทย-ลาว) ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารทางการพยาบาลในระดับหัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลผู้ปฏิบัติการ ผ่านหลักสูตรพัฒนาศักยภาพร่วมระหว่างประเทศ
- นักศึกษาและอาจารย์ เรียนรู้จากสถานการณ์จริงในภาคสนาม พัฒนาสมรรถนะการจัดการสุขภาพจิต การทำงานเป็นทีม และการจัดการภาวะวิกฤต

ระดับหน่วยงาน

- เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่งระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยบริการ สาธารณสุข ท้องถิ่น และชุมชน อย่างน้อย 4 หน่วยงาน
- มีแนวปฏิบัติและนวัตกรรมบริการสุขภาพชายแดนที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เช่น ระบบคัดกรอง "ป้องกันจลาจลชีวิต 7 สี" SAFE-CALM-HOPE-CARE และ Healing Through Action

ระดับองค์กร

- เกิดโมเดลบริการวิชาการเชิงระบบ "BCNSURIN Border Health Care Model" ที่สามารถนำไปขยายผลและประยุกต์ใช้ในพื้นที่ชายแดนอื่น ๆ ได้ (Replicable)
- เกิดสินทรัพย์ความรู้ระดับนานาชาติ (International Academic Service Knowledge Assets) ไทย-ลาว ตั้งแต่ปี 2566-2569 ผ่านโครงการ Improvement of Hospital Nursing Management ภายใต้การสนับสนุนของกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA)

2. การวิเคราะห์ระดับองค์ความรู้ตามขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม

เป็นระดับ Development Based

3. แนวทางการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการจัดการความรู้

องค์ความรู้ทั้งสองบริบท (ชายแดนไทย-กัมพูชา และความร่วมมือไทย-ลาว) ใช้แนวคิดร่วมกัน 3 เสาหลัก ดังนี้

เสาที่ 1: System Approach + PDCA Cycle ดำเนินงานเป็นวงจรต่อเนื่อง — *Plan* (ประเมินสภาพปัญหาและกำหนดความต้องการ) → *Do* (ลงพื้นที่ปฏิบัติผ่านหน่วยบริการเคลื่อนที่) → *Check* (ติดตามผ่าน CoP, AAR, Briefing/De-briefing) → *Act* (ยกระดับ Tacit Knowledge เป็น Explicit Knowledge และ Best Practice)

เสาที่ 2: Community of Practice (CoP) เป็นกลไกหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์ นักศึกษา อสม. บุคลากรสุขภาพ และภาคีเครือข่าย ผ่านการประชุม Workshop, KM Café, การศึกษากรณีศึกษา (Case-based Learning) และระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

เสาที่ 3: Capacity Building ที่ตอบสนองบริบทพื้นที่ พัฒนาหลักสูตรร่วมระหว่างผู้เชี่ยวชาญไทย-ลาว (Co-Creation Curriculum) โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การออกแบบหลักสูตร และการประเมินผล พร้อมจัดทำเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาลาวเพื่อการนำไปใช้ได้จริง

4. องค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้

โมเดลนี้เป็น Academic Service Model เชิงระบบ ที่ผสมผสานการบริการวิชาการ การวิจัย และการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน ประกอบด้วย 5 เสาหลัก:

1. **Community Engagement** — สร้างความร่วมมือและความไว้วางใจกับชุมชน
2. **Safety & Risk Management** — ประเมินความปลอดภัยและวางแผนจัดการความเสี่ยง
3. **Mobile & Accessible Health Service** — จัดบริการสุขภาพเคลื่อนที่และระบบส่งต่อ
4. **Holistic Integrated Care** — ดูแลแบบองค์รวม (กาย-จิต-สังคม) เน้นกลุ่มเปราะบาง
5. **Community Empowerment** — พัฒนาแกนนำชุมชนและ อสม. ให้พึ่งพาตนเองได้ยั่งยืน

Knowledge Statement ที่สังเคราะห์ได้

"การบริการวิชาการที่เน้นการพัฒนาสุขภาพชายแดนที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ต้องอาศัย การผสมองค์ความรู้เชิงประจักษ์ (Explicit Knowledge) จากมาตรฐานสากล เข้ากับความรู้อันลึก (Tacit Knowledge) จากประสบการณ์ภาคสนามของอาจารย์ บุคลากร และชุมชน ผ่าน กระบวนการ CoP และ PDCA ที่ต่อเนื่อง โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง และมีสถาบันการศึกษาเป็น พันธมิตรหลักในการถ่ายทอดและขยายผล"

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)

1. ภาวะผู้นำและการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารสนับสนุนนโยบายและ ทรัพยากรอย่างจริงจัง อนุมัติให้อาจารย์และนักศึกษาลงพื้นที่จริง และส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ข้ามองค์กรและข้ามประเทศ

2. การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและระบบสนับสนุนที่เข้มแข็ง ใช้เทคโนโลยี (Google Classroom, Telehealth, Dashboard, Line/WhatsApp/Zoom) เป็นตัวกลางเชื่อมโยงบุคลากร ชุมชน และเครือข่ายต่างประเทศ ลดข้อจำกัดด้านระยะทางและภาษา

3. ความไว้วางใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงาน การสร้างมิตรภาพและความ เชื่อมมั่นระหว่างไทย-ลาว ไทย-กัมพูชา ผ่านการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่ปี 2562 ส่งผลให้เครือข่ายช่วยเหลือกันในการทำงานอย่างราบรื่น

4. การใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) อย่างเป็นระบบ การจัดการความรู้ตาม กระบวนการ 7 ขั้นตอนของสำนักงาน ก.พ.ร. ผ่านเครื่องมือ Briefing, De-briefing, AAR, KM Café และ CoP ช่วยให้ความรู้ถูกถ่ายทอดและต่อยอดได้จริงในองค์กร

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประเทศและการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน (Co- Creation) การให้ผู้เชี่ยวชาญทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น ทำให้หลักสูตรและแนวปฏิบัติสอดคล้อง กับบริบทของทั้งสองประเทศ และเกิดระบบพี่เลี้ยง (Mentor & Coaching System) ที่ทำให้การ ถ่ายทอดความรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องรุ่นต่อรุ่น

6. ความสามารถในการขยายผลและปรับใช้ (Replicability) โมเดลและนวัตกรรมที่ พัฒนาขึ้นถูกออกแบบให้สามารถนำไปใช้ซ้ำในพื้นที่ชายแดนหรือพื้นที่ความขัดแย้งอื่น ๆ ได้ ผ่าน การจัดทำคู่มือ แนวปฏิบัติ และ Dashboard ที่เป็นมาตรฐาน

โมเดลความสำเร็จ: แนวปฏิบัติที่ดีการบริการวิชาการสุขภาพชายแดน

Success Model: Best Practices for Border Health Academic Services

3 เสาหลักในการขับเคลื่อนองค์ความรู้ (The 3 Pillars of KM Drive)

5 เสาหลักโมเดลบริการวิชาการเชิงระบบ (5-Pillar Academic Service Model)

ผลลัพธ์ความสำเร็จ (Key Success Outcomes)

**การสังเคราะห์องค์ความรู้จากการจัดการความรู้
แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนานวัตกรรมด้านสุขภาพโดยประยุกต์ใช้
ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย**

การสังเคราะห์องค์ความรู้ ประเด็นแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนานวัตกรรมด้านสุขภาพโดยประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ได้จากผลงานการจัดการความรู้ที่ได้รับรางวัลประจำปีงบประมาณ 2569 จำนวน 5 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช โดยมีรายละเอียดสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การกำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทั้ง ๕ วิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือ เปลี่ยนทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ให้กลายเป็นนวัตกรรมสุขภาพที่ใช้ได้จริง โดยมีนักศึกษาและบุคลากรเป็นทั้งผู้ออกแบบและผู้พัฒนาระดับบุคคล มุ่งปลูกฝัง Innovator ให้กับนักศึกษาและบุคลากร วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม นักศึกษาสร้างนวัตกรรมในรายวิชาการว่า ๒๔ ผลงาน ต่อยอดเป็นงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ ๑๒ เรื่อง และตีพิมพ์ ๕ เรื่อง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระปกเกล้า จันทบุรี นักศึกษาร้อยละ ๙๐ พัฒนา Prototype บูรณาการศิลปวัฒนธรรมและได้รับรางวัลนานาชาติอย่างต่อเนื่อง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช พัฒนาสื่อสุขภาพจากมโนราห์หนังตะลุง และเพลงบอก ให้ชุมชนนำไปใช้ได้จริง ในระดับหน่วยงาน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ผลิตคู่มือทำออกกำลังกายจากท่าเชิดหนังใหญ่ วัดขนอนบูรณาการกับท่าพายเรือ รวม ๑๗ ท่า วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ พัฒนา SPRNW Smart Wisdom Innovation Model เป็นโมเดลมาตรฐานที่นักศึกษาทุกรุ่นนำไปใช้ได้ทันที และระดับ

องค์กร วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาและต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้จริง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระปกเกล้า จันทบุรี ได้รับรางวัลระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยืนยันได้ว่า นวัตกรรมที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถแข่งขันในเวทีสากลได้

๒. การวิเคราะห์ระดับองค์ความรู้ตามขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม

๖ ขั้นตอน การยกระดับองค์ความรู้ของทั้ง ๕ วิทยาลัยมีความแตกต่างกันตามบริบท วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม เริ่มจาก CB เนื่องจากมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่อเนื่อง และยกระดับสู่ BB สำเร็จด้วยการสร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและโรงพยาบาลชุมชน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระปกเกล้า จันทบุรี เริ่มจาก IB มีการขยายให้ครอบคลุมทุกภาควิชา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช เริ่มจาก DB ตั้งเป้าหมายเป็น CB ซึ่งสอดคล้องกับเวลาและทรัพยากรที่มี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีราชบุรี กำหนด CB และยกระดับเป็น IB ซึ่งพัฒนาทุนวัฒนธรรมและนวัตกรรมควบคู่กัน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ เริ่มจาก DB สู่ IB โดยสร้าง SPRNW (Smart Wisdom Innovation Model) ที่เป็นระบบชัดเจนและใช้ได้จริง

๓. แนวทางการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการจัดการความรู้

กระบวนการจัดการความรู้ของทั้ง ๕ วิทยาลัยมีกรอบคิดร่วมกันจาก SECI Model การจัดการความรู้ ๗ ขั้นตอน และ PDCA โดยมีจุดร่วมที่เหมือนกันทุกแห่งคือ ลงพื้นที่ค้นหาทุนวัฒนธรรมก่อนพัฒนานวัตกรรมเสมอ ขึ้นสร้างและแสวงหาความรู้ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ศึกษาวิถีชีวิตการพาเยเรือและทำเซตหนังใหญ่วัดขนอน และพัฒนาด้วย Design Thinking วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม สรรวจสมุนไพรและภูมิปัญญากลุ่มชาติพันธุ์ในอีสานผ่านโมเดลสี่ภูมิ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช สรรวจ

มโนราห์ หนังตะลุง และเพลงบอก เพื่อเลือกว่าแต่ละอย่างเหมาะกับนวัตกรรมสุขภาพประเด็นใด ชั้นกลิ่นกรองและรับรองคุณภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกายศาสตร์ วิทยาศาสตร์การกีฬา และปราชญ์ชาวบ้านตรวจสอบทุกท่า วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ทดสอบผลิตภัณฑ์สมุนไพรร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ชี้แนะไปใช้จริงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี จัดออกกำลังกายทุกวันพุธอย่างต่อเนื่องและขยายผลสู่ชุมชน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระปกเกล้า จันทบุรี ส่งผลงานประกวดระดับชาติและนานาชาติ และใช้ KM Blog เป็นช่องทางให้ทุกคนเข้าถึงความรู้ได้ด้วยตนเอง

๔. องค์ความรู้/แก่นความรู้ที่สังเคราะห์ได้ (Knowledge Statement) และโมเดลกรอบแนวคิด แก่นความรู้ที่สังเคราะห์ได้คือ "นวัตกรรมสุขภาพที่มีรากจากวัฒนธรรมจะมีคุณค่าและยั่งยืน ก็ต่อเมื่อเกิดจากชีวิตจริงของชุมชน คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์จริง และคนรุ่นต่อไปอยากสืบสานต่อ" ซึ่งแต่ละวิทยาลัยได้พัฒนาโมเดลที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ เช่น วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ใช้ "โมเดลสี่ภูมิ" ครอบคลุม ๔ มิติ ได้แก่ ภูมิความรู้ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ภูมิใจ และปฐมภูมิ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ สร้าง "SPRNW Smart Wisdom Innovation Model" ๕ ชั้น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ใช้กรอบ ๒ ชั้น คือ Traditional Center Design ควบคู่กับ Human Center Design และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช ใช้ "RPD Model" (Realize-Publicize-Driven) เน้น ๓ กลไก คือ สร้างความตระหนัก เผยแพร่อย่างตั้งใจ และขับเคลื่อนร่วมกับชุมชน เมื่อสังเคราะห์ทั้ง ๕ โมเดลเข้าด้วยกัน ได้กรอบแนวคิดรวมที่เรียกว่า "WISDOM Model" ดังนี้

W Wisdom Ground คือ การเรียนรู้รากเหง้าและทุนวัฒนธรรม ภูมิปัญญาในท้องถิ่น ก่อนสร้างนวัตกรรมใดต้องรู้ก่อนว่าพื้นที่นี้มีของดีอะไรอยู่

I Innovation Design คือ ออกแบบนวัตกรรมโดยนำทุน วัฒนธรรมมาผ่านกระบวนการออกแบบอย่างเป็นระบบ

S Science Validate คือ การตรวจสอบด้วยหลักการทาง วิทยาศาสตร์สุขภาพ

D Deploy & Teach คือ การนำไปใช้และถ่ายทอด นวัตกรรมที่ ดีต้องถูกถ่ายทอดและนำไปใช้ได้จริง

O Outcome Measure คือ การวัดผลลัพธ์ได้จริง

M Multiply & Sustain คือ การต่อยอดและคงอยู่ นวัตกรรมที่ดี ต้องไม่หยุดนิ่ง ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ

โดย **W** จะต่างกันตามพื้นที่ ส่วน **I-S-D-O-M** เป็นกระบวนการร่วมที่ ทุกวิทยาลัยสามารถนำไปปรับใช้ได้ในการพัฒนาผลงานของตนเอง

๕. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการพัฒนานวัตกรรมสุขภาพจากศิลปวัฒนธรรมสรุปได้ ๖ ปัจจัย ดังนี้ ๑) การมีสมาชิก CoP ที่หลากหลายและข้ามสาขา จะเกิดการแลกเปลี่ยนมุมมอง และประสบการณ์ที่หลากหลายทำให้สามารถสร้างผลงานได้อย่างมีคุณภาพ ๒) เครือข่ายผู้เชี่ยวชาญภายนอก ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลงานได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งปราชญ์ชาวบ้านและสถาบันวิชาการที่ยืนยันความปลอดภัยทางวิทยาศาสตร์ ๓) กระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องชัดเจนและไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๔) การบูรณา การกับพันธกิจหลักที่เชื่อมโยงกับการสอน วิจัย และบริการวิชาการ ๕) การ ตั้งเป้าหมายที่วัดผลได้จริงและสอดคล้องกับกับศักยภาพขององค์กร ๖) การ พัฒนานวัตกรรมที่ทำให้ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของนวัตกรรมร่วมกัน

บทบาทพยาบาลใน WISDOM Model

ผู้บริการสุขภาพ
(Health care provider)

ผู้ให้ความรู้
(Health educator)

ผู้พิทักษ์ผลประโยชน์
(Advocator)

ผู้บริหารจัดการ
(Manager)

ผู้ให้คำปรึกษา
(Counselor)

ผู้วิจัย
(Researcher)

ผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง
(Change agent)

ผู้นำ
(Leader)

ผู้ประสานงาน
(Co-Ordinator)

ผู้ให้ความร่วมมือ
(Collaborator)

“เมื่อภูมิปัญญาไทย ผสานกับวิทยาศาสตร์และการพยาบาล
จะเกิดเป็นนวัตกรรมสุขภาพที่ยั่งยืน เพื่อชุมชนไทยที่แข็งแรง”

**การสังเคราะห์องค์ความรู้จากการจัดการความรู้
การจัดการความรู้สู่การจัดการนวัตกรรมด้านการพัฒนาและบริหารจัดการองค์กร
ประเด็น แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสำนักงานสีเขียว (Green Office)
สู่การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน**

ผลการพิจารณาตัดสินพบว่า การจัดการความรู้ในพันธกิจการบริหารองค์กร ประเด็น แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสำนักงานสีเขียว (Green Office) สู่การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน วิทยาลัยที่ได้รับรางวัล ส่วนใหญ่มีการพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลลัพธ์การจัดการความรู้ที่ชัดเจนจนเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสมควรเผยแพร่ให้หน่วยอื่นได้พิจารณานำไปปฏิบัติตามบริบท เพื่อพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร โดยประกอบด้วย ๕ ผลงาน ได้แก่

แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 1 การดำเนินงานสำนักงานสีเขียว เพื่อลดค่าก๊าซเรือนกระจกสู่ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน(วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี)

การดำเนินงานของวิทยาลัยแห่งนี้มุ่งเน้นการยกระดับองค์กรสู่สำนักงานสีเขียว เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ผ่านการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงาน น้ำ กระดาษ และวัสดุสิ้นเปลืองอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) สายสนับสนุนรวม 32 คน ร่วมกันขับเคลื่อนกระบวนการจัดการความรู้ (KM Process) ผ่านวงจรคุณภาพ PDCA และการถอดบทเรียนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเครือข่ายภายนอก ผลลัพธ์ความสำเร็จในระดับบุคคลสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมรักโลกของบุคลากรได้อย่างมีนัยสำคัญ ในระดับหน่วยงานเกิดคู่มือมาตรฐานการทำงานที่ชัดเจนครอบคลุมเกณฑ์สิ่งแวดล้อมทั้ง 7 หมวด และระดับองค์กรสามารถลดค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง จนได้รับการรับรองสำนักงานสีเขียวในระดับ Green Office Plus ประจำปี 2568 สอดคล้องกับการวิเคราะห์ระดับองค์ความรู้ที่ยกระดับสูงขึ้นสู่ระดับ Creative-Based (CB) ผ่านการทำงานวิจัยนวัตกรรม R2R เพื่อจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ

แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 2 Eco-Smart Remote สวิตซ์อัจฉริยะเปลี่ยนโลก เพื่อองค์กรสีเขียวไร้มลพิษ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราช ชนนี เชียงใหม่)

วิทยาลัยขับเคลื่อนการจัดการความรู้โดยกลุ่ม CoP ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง
จำนวน 6 คน มีเป้าหมายยกระดับคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยสอดรับ
กับนโยบายสำนักงานสีเขียว กระบวนการ KM มุ่งรวบรวมอุปสรรคหน้างานมาประชุม
เชิงปฏิบัติการและระดมสมองร่วมกับเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ 12
สถาบัน เพื่อสกัดความรู้ฝังลึกออกมาเป็นนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ผลสัมฤทธิ์ระดับบุคคล
ช่วยพัฒนาทักษะดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ของงานช่าง ระดับหน่วยงานเกิดคู่มือ
และชุดนวัตกรรมแบบ DIY ที่พร้อมใช้งาน และระดับองค์กรทำให้วิทยาลัยปลอดภัยจาก
มลพิษทางอากาศ (ฝุ่น PM 2.5) และประหยัดพลังงาน จัดเป็นองค์ความรู้ระดับ
Creative-Based (CB) จากการคิดค้นนวัตกรรมจากฐานราก (Grassroots Innovation)
เช่น เครื่องฟอกอากาศ DIY, ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์, และระบบเซ็นเซอร์สปริงเกอร์รด
น้ำอัตโนมัติ

แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 3 Low Carbon Behavior Web App (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท)

วิทยาลัยได้ริเริ่มโครงการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมลด
ก๊าซเรือนกระจกของคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนรวม 85 คน โดยจัดตั้งกลุ่ม
CoP จำนวน 4 คน ร่วมกันระดมสมองและทดลองใช้เครื่องมือเทคโนโลยีจนสามารถ
จัดทำ “Low Carbon Behavior Web App” ได้สำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ในระดับบุคคลสร้าง
ความตระหนักรู้และความสนุกสนานผ่านกลไก Gamification ที่จูงใจให้แข่งขันลด
คาร์บอน ในระดับหน่วยงานทำให้อาคารสถานที่มีฐานข้อมูลพฤติกรรมสีเขียวแบบ
Real-time ที่ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ตัดสินใจเชิงนโยบายได้ทันที และระดับองค์กร
สามารถลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้ตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ระยะยาวมุ่งยกระดับสู่
นวัตกรรมต้นแบบ “Digital Green College” เพื่อขอรับใบรับรองความเป็นกลางทาง
คาร์บอน (Carbon Neutrality) จัดเป็นองค์ความรู้ระดับ Creative-Based (CB) จาก
การคิดค้นและสร้างสรรค์ระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลขึ้นมาใช้เองภายในองค์กร

**แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 4 การดำเนินงาน
สำนักงานสีเขียว (Green Office) ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง
(วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง)**

วิทยาลัยมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการงานสำนักงานสีเขียวเพื่อคงระดับมาตรฐานการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นเลิศในระดับดีเยี่ยม (G-ทอง) อย่างต่อเนื่อง ขับเคลื่อนผ่านกลุ่ม CoP จำนวน 12 คน ที่บูรณาการกระบวนการ KM ผ่านการทบทวนเกณฑ์สิ่งแวดล้อมและนำข้อบกพร่องในอดีตมาปรับปรุงงาน ผลลัพธ์ระดับบุคคลทำให้บุคลากรและนักศึกษามากกว่าร้อยละ 80 เกิดพฤติกรรมใส่ใจสิ่งแวดล้อมจนเป็นนิสัย ระดับหน่วยงานเกิดคู่มือแนวปฏิบัติที่ใช้งานได้จริง 4 ฉบับ โดยเฉพาะระบบการประชุมไร้กระดาษ (Green Meeting) เต็มรูปแบบร้อยละ 100 ซึ่งลดเวลาเตรียมเอกสารได้ 30 นาทีต่อครั้ง และระดับองค์กรประหยัดงบประมาณสาธารณูปโภคได้อย่างชัดเจน จัดเป็นองค์ความรู้ระดับ Creative-Based (CB) ด้วยการสร้างนวัตกรรมเชิงพฤติกรรม เช่น กิจกรรม Zero Waste Hero การใช้ป้ายสื่อสารดิจิทัล และการตั้งพีแอลซีดิจิทัลเพื่อคอยสอนงานและหนุนเสริมระบบให้เกิดความยั่งยืน

**แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 5 การจัดการขยะตาม
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช)**

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและจัดการความรู้ในการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่บุคลากร มุ่งพัฒนาวิทยาลัยให้เป็นสถานศึกษาที่สะอาด สวยงาม ปลอดภัย บนรากฐานความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ขับเคลื่อนผ่านกลุ่ม CoP ร่วมกับคณะทำงานหมวด 4 รวม 21 คน กระบวนการ KM เน้นการประชุมถอดบทเรียนทำงานจริงและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ผลสัมฤทธิ์ระดับบุคคลทำให้เกิดพฤติกรรมลดและคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางอย่างถูกต้อง ระดับหน่วยงานเกิดคู่มือแนวปฏิบัติการจัดการขยะตามหลัก 3Rs และระดับองค์กรสามารถลดปริมาณขยะทั่วไปอย่างเป็นรูปธรรม ช่วยลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดินและน้ำ รวมถึงก๊าซเรือนกระจก จัดเป็นความรู้ระดับ Creative-Based (CB) ที่สกัดตกผลึกเป็นแก่นความรู้เรื่องการสร้างวัฒนธรรมสำนักงานสีเขียวที่ต้องระเบิดจากข้างใน และขยายผลสู่เครือข่ายชุมชนโดยรอบ

บทสรุป

การจัดการความรู้ (KM) ประจำปีงบประมาณ 2568-2569 ของวิทยาลัยพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก สะท้อนความสำเร็จในการยกระดับสถาบันการศึกษาแพทย์และสาธารณสุขสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนผ่านกระบวนการงานและพฤติกรรมดั้งเดิมสู่มาตรฐานสำนักงานสีเขียว (Green Office) และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ช่วยเปลี่ยนองค์ความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ของบุคลากรให้กลายเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ที่ผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไว้ด้วยกัน

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของแต่ละสถาบันขับเคลื่อนบนฐานภารกิจงานประจำสู่นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Creative-Based: CB) โดยแบ่งเป็น 2 มิติหลัก ดังนี้

1. การบริหารจัดการพลังงานและลดก๊าซเรือนกระจกเชิงรุก: วทบ.จังหวัดนนทบุรี บูรณาการวงจร PDCA ผ่านกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) จนได้คู่มือมาตรฐาน 7 หมวด คว่ากรับรองระดับ Green Office Plus 2568 ขณะที่ วทบ.ชัยนาท นำระบบ Gamification มาพัฒนาเป็น Low Carbon Behavior Web App สร้างแรงจูงใจในการบันทึกกิจกรรมรักษ์โลกแบบ Real-time มุ่งสู่ Digital Green College และด้าน วทบ.ตรัง รักษาระดับผลประเมินดีเยี่ยม (G-ทอง) โดยสกัดข้อตกลงร่วมจัดทำระบบประชุมไร้กระดาษ (Green Meeting) 100% ร่วมกับระบบพี่เลี้ยงดิจิทัลและกิจกรรม Zero Waste Hero

2. การจัดการทางกายภาพและขยะสิ่งแวดล้อม: วทบ.พุทธชินราช น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ร่วมกับหลัก 3Rs สร้างคู่มือแยกขยะต้นทาง ช่วยลดปริมาณขยะทั่วไปและการปนเปื้อนสารเคมีอย่างมีนัยสำคัญ สอดรับกับ วทบ.เชียงใหม่ ที่ขับเคลื่อนโดย CoP ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง ร่วมกับเครือข่ายอุดมศึกษา 12 สถาบัน สกัดประสบการณ์ทำงานมาประดิษฐ์เครื่องมือสถานศึกษาปลอดภัย เช่น เครื่องฟอกอากาศ DIY แก้วกฤตฝุ่นควัน, ระบบเซ็นเซอร์และสปริงเกอร์อัจฉริยะ ช่วยลดต้นทุนและขยะจากงานประจำ (Routine Waste) ลงอย่างมหาศาล

แก่นความรู้สำคัญ (Knowledge Statement): การขับเคลื่อนสถาบันการศึกษา
สู่สำนักงานสีเขียวที่ยั่งยืน ต้องเริ่มจาก "การระเบิดจากข้างใน" โดยฝังรากฐานเศรษฐกิจ
พอเพียงและจิตสำนึกรักษ์โลกให้เป็นวิถีชีวิต ควบคู่กับการทำคู่มือปฏิบัติงานที่ชัดเจน
แล้วใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เข้าถึงง่ายมาเป็นเครื่องมือลดขั้นตอน เพื่อให้
ข้อมูลเป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้แบบ Real-time และพร้อมขยายผลร่วมกับภาคี
เครือข่าย

บทสรุป: ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors) ประกอบด้วย 3 เสา
หลัก คือ (1) ด้านผู้นำ (Leadership) ที่มีวิสัยทัศน์และสนับสนุนเชิงนโยบายอย่างจริงจัง
(2) ด้านคน (People) วัฒนธรรมความร่วมมือและทัศนคติเชิงบวกของกลุ่ม CoP และ
(3) ด้านกระบวนการ (Process) การใช้นวัตกรรมดิจิทัลเปลี่ยนภาระงานประจำให้เป็น
สินทรัพย์ความรู้ถาวร หลอมรวมค่านิยมรักษ์โลกให้กลายเป็นวิถีและวัฒนธรรมองค์กรสี
เขียวที่ยั่งยืน

บทสรุปความสำเร็จ KM วิทยาลัยพยาบาล 2568-2569

พลิกโฉมสู่ Green Office & SDGs อย่างยั่งยืน

มิติที่ 1: การจัดการพลังงาน และลดก๊าซเรือนกระจกเชิงรุก

Low Carbon Behavior Web App (วพบ.ชัยนาท)

ใช้ระบบ Gamification สร้างแรงจูงใจ ในการบันทึกกิจกรรมรักษ์โลกแบบ Real-time มุ่งเน้น Digital Green College

วพบ.พุทธชินราช :
น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3Rs
จัดทำคู่มือแยกขยะต้นทาง เพื่อลดขยะทั่วไปและลดการปนเปื้อนของสารเคมีในวิทยาลัย

วพบ.นนทบุรี :
มาตรฐาน Gernn Office Plus 2568
บูรณาการวงจร PDCA ผ่าน ชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) จนได้คู่มือมาตรฐาน 7 หมวดที่ใช้ได้จริง

มิติที่ 2: การจัดการทาง กายภาพและขยะสิ่งแวดล้อม

ระบบ Green Meeting 100% (วพบ.ตรัง)

สกัดข้อตกลงร่วมเพื่อจัดประชุมไร้กระดาษ อย่างสมบูรณ์แบบ ควบคู่กับกิจกรรม Zero Waste Hero และระบบพี่เลี้ยงดิจิทัล

วพบ.พุทธชินราช :
น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3Rs
จัดทำคู่มือแยกขยะต้นทาง เพื่อลดขยะทั่วไปและลดการปนเปื้อนของสารเคมีในวิทยาลัย

วพบ.เชียงใหม่ :
นวัตกรรมเครื่องมือสานศึกษาปลอดภัย ประดิษฐ์เครื่องฟอกอากาศ DIY แก้ปัญหา วิกฤตฝุ่นควัน และระบบสปริงเกอร์อัจฉริยะ ช่วยลดต้นทุนและขยะจากงานประจำ (Routine Waste)

แก่นความรู้สำคัญ:
การระเบิดจากข้างใน (Expansion from Within)
การขับเคลื่อนสำนักงานสีเขียว เริ่มจากจิตสำนึกรักษ์โลกและเศรษฐกิจพอเพียงที่ฝังรากเป็นวิถีชีวิตขยายสู่ระบบงานดิจิทัล ที่ตรวจสอบได้จริง

3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)

1.ด้านผู้นำ (Leadership)
ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์มีขีดตอนและให้การสนับสนุนเชิงนโยบายอย่างจริงจัง

2.ด้านคน (People)
สร้างวัฒนธรรมความร่วมมือและทัศนคติเชิงบวกผ่านกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (CoP)

3.ด้านกระบวนการ (Process)
ใช้วัฒนธรรมดิจิทัลเปลี่ยนการงานประจำให้เป็นสินทรัพย์ความรู้และวัฒนธรรมองค์กรสีเขียว

แนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา พัฒนาขึ้นจากการจัดการความรู้ตามกรอบแนวคิด "การขับเคลื่อนนวัตกรรมตามเกณฑ์ประเมิน KM to IM" โดยการถอดบทเรียนความสำเร็จและสร้างโมเดลเชิงแนวคิดในการยกระดับองค์กรสู่ความเป็นเลิศด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อนำสู่การประกาศนโยบายและเผยแพร่แนวปฏิบัติให้กับหน่วยงานในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก หรือหน่วยงานอื่นที่สนใจ มีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Objectives & Outcomes)

การดำเนินงานจัดการความรู้ในเรื่องนี้มีการกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับหน่วยงาน จนถึงระดับองค์กร ดังนี้

- **ระดับบุคคล (Individual Level):**
 - **วัตถุประสงค์:** เพื่อให้อาจารย์และบุคลากร (กลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน) มีองค์ความรู้ความเข้าใจ และมีแนวปฏิบัติที่ถูกต้องในการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ การจัดการความเสี่ยง และการควบคุมดูแลทรัพย์สินสารสนเทศ
 - **ผลลัพธ์ (Outcomes):** บุคลากรเกิดการพัฒนาทักษะและความตระหนักรู้ (Cybersecurity Awareness) มีแนวปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถปฏิบัติงานตามคู่มือและนโยบายความปลอดภัยไซเบอร์ระบบคลาวด์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- **ระดับหน่วยงาน/กลุ่มงาน (Departmental/CoP Level):**
 - **วัตถุประสงค์:** เพื่อสร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศให้มีพื้นที่เพียงพอ ลดงบประมาณในการดูแลระบบ และแก้ไขปัญหาทางเทคนิค เช่น ระบบไม่พร้อมใช้งาน หรือ Server ชำรุดเสียหาย
 - **ผลลัพธ์ (Outcomes):** เกิดคลังความรู้และสินทรัพย์ความรู้ (Knowledge Assets) ที่สำคัญ 4 รายการ ได้แก่ คู่มือการพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ, ทะเบียนทรัพย์สินบริการสำคัญ, แผนการจัดการความเสี่ยง และนโยบายความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ระบบคลาวด์. มีการย้ายระบบไปสู่ระบบคลาวด์กลางภาครัฐ (GDCC) ทำให้ได้พื้นที่บริการอย่างน้อย 1 TB และมีระบบเฝ้าระวังภัยคุกคามอย่างน้อย 3 ระบบ
- **ระดับองค์กร (Organizational Level):**
 - **วัตถุประสงค์:** เพื่อให้ระบบสารสนเทศของวิทยาลัยฯ มีความพร้อมใช้งาน (Availability) มีความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล (Integrity) สอดคล้องตามมาตรการทางกฎหมาย (PDPA พ.ศ. 2565) และมาตรฐานความปลอดภัยไซเบอร์ระบบคลาวด์ พ.ศ. 2567. รวมถึงการเตรียมความพร้อมด้านแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจ (BCP)
 - **ผลลัพธ์ (Outcomes):** อุบัติการณ์การหยุดชะงักของระบบสารสนเทศจากไฟฟ้าขัดข้อง ลดลงเหลือร้อยละ 0. องค์กรมีความสามารถในการกู้คืนระบบจากการโจมตีทางไซเบอร์ได้

ภายใน 24 ชั่วโมง. ระบบผ่านเกณฑ์มาตรฐานของ สกมช. และที่สำคัญที่สุดคือองค์กรได้รับการยอมรับในระดับชาติ โดยได้รับรางวัล Prime Minister Award: Thailand Cybersecurity Excellence Award ติดต่อกัน 2 ปีซ้อน (ปี 2024 และ 2025)

2. การวิเคราะห์ระดับองค์ความรู้ตามขั้นตอนการพัฒนาวัตรกรรม (KM to IM Matrix)

เมื่อนำกรอบแนวคิดการขับเคลื่อนวัตรกรรม 6 ขั้นตอน (KM to IM) มาวิเคราะห์กระบวนการยกระดับองค์ความรู้ของวิทยาลัยฯ จากความรู้เดิม (As-Is) ไปสู่ความรู้เป้าหมาย (To-Be) โดยพบว่าแนวปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา อยู่ในระดับ IB (Innovation Based) - ความรู้เพื่อพัฒนาวัตรกรรม: (ระดับเป้าหมายสูงสุดที่องค์กรบรรลุ) องค์กรสามารถยกระดับกระบวนการจัดการความรู้ (KM) ไปสู่วัตรกรรมการบริหารจัดการองค์กร (IM) ที่มีความมั่นคงปลอดภัยสูง เกิดเป็นนโยบายและโมเดลการทำงานที่สามารถเป็นต้นแบบ (Best Practice) ให้แก่สถาบันการศึกษาอื่นๆ และส่งผลให้ได้รับรางวัลเกียรติยศระดับประเทศ (Prime Minister Award).

3. แนวทางการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

วิทยาลัยฯ ได้ประยุกต์ใช้กระบวนการจัดการความรู้อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ดังนี้:

- **การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation & Acquisition):** เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึก แยกส่วนการทำงานของระบบ สืบหาข้อมูลเดิม และแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ อย่างระบบคลาวด์ภาครัฐ (GDCC) เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่าน
- **การจัดการความรู้ให้เป็นระบบและการจัดเก็บ (Knowledge Organization & Storage):** นำองค์ความรู้ทางเทคนิคและแนวปฏิบัติมารวบรวมจัดทำเป็น "คู่มือการพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ" และนำไปจัดเก็บไว้บนระบบคลาวด์ เพื่อให้สมาชิกทุกคนสามารถเข้าถึงคลังความรู้นี้ได้สะดวกตลอดเวลา
- **การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification & Refinement):** คณะกรรมการจัดการความรู้ทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ และกลั่นกรองเนื้อหาให้มีความครบถ้วนถูกต้อง แม่นยำ และเหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติงานจริง
- **การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing):** จัดตั้งกลุ่ม CoP จำนวน 20 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร (ผู้นำนโยบาย) และผู้ปฏิบัติงาน โดยมีการเชิญภาคีเครือข่ายภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (เช่น สกมช., GDCC, NT) มาเป็นที่ปรึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านรูปแบบ On-site, ออนไลน์ และการนำไปเสนอในเวทีวิทยาลัยเครือข่าย
- **การนำความรู้ไปปฏิบัติจริงและการปรับปรุง (Knowledge Application & Lesson Learned):** มีการนำคู่มือและนโยบายไปใช้จริงทั้งในระยะสั้น (คู่มือทรัพยากรสิน บริหารความเสี่ยง ทำแผน BCP) และระยะยาว (ทดสอบแผน เจาะระบบ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง) พร้อมทั้งบันทึกข้อควรปรับปรุงเพื่อนำไปพัฒนาแผน BCP ประจำปีต่อไป

4. แก่นความรู้และกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์ (Knowledge Statement & Model)

แก่นความรู้ (Knowledge Statement):

"กระบวนการยกระดับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สู่ระบบคลาวด์ที่ยั่งยืน (Cybersecurity Cloud Transformation)" คือการบูรณาการมาตรฐานกฎหมายความปลอดภัยข้อมูล (PDPA & Cloud Security Standards) เข้ากับวงจรการพัฒนาระบบ (SDLC) และแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจ (BCP) โดยขับเคลื่อนผ่านชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) และเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเปลี่ยนผ่านจากการตั้งรับปัญหาไปสู่การเฝ้าระวังเชิงรุกและการฟื้นฟูระบบอย่างรวดเร็ว

โมเดลเชิงแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์: "SECURE-Cloud Model"

จากการถอดบทเรียนและสังเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปออกมาเป็นโมเดลการบริหารจัดการความรู้สู่นวัตกรรมความปลอดภัยไซเบอร์ ดังภาพจำลองและคำอธิบายนี้:

- **S - System & Standards Driven:** ขับเคลื่อนด้วยทฤษฎีระบบ วงจร SDLC, PDCA และยึดโยงเกณฑ์มาตรฐานกฎหมาย (PDPA 2565 / มาตรฐาน สกมช. 2567) เป็นตัวตั้ง
- **E - Ecosystem & Partnership:** การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มีเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญภายนอก (สกมช., GDCC, NT) คอยสนับสนุนเชิงเทคนิค
- **C - CoP Engagement:** ชุมชนนักปฏิบัติที่เหนียวแน่น มีสมาชิกจากทุกระดับ (ผู้บริหารจนถึงผู้ปฏิบัติงาน) ร่วมมือกัน
- **U - Ultimate Cloud Infrastructure:** การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างพื้นฐานสู่ระบบคลาวด์ที่มีความยืดหยุ่น ปลอดภัย และประหยัดงบประมาณ
- **R - Risk & Business Continuity Management:** การบริหารความเสี่ยงเชิงรุกผ่านการทำทะเบียนทรัพย์สิน และการจัดทำแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจ (BCP/DRP)
- **E - Continuous Evaluation & Evolution:** การทดสอบเจาะระบบและปรับปรุงคู่มือแนวปฏิบัติอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อความยั่งยืน

โมเดล SECURE: การบริหารจัดการความรู้สู่นวัตกรรมความปลอดภัยไซเบอร์ (SECURE Model: Knowledge Management for Cybersecurity Innovation)

โครงสร้างและองค์ประกอบของโมเดลในการบริหารจัดการความรู้ด้านความปลอดภัยไซเบอร์อย่างเป็นระบบตามมาตรฐานสากลและกฎหมายไทย

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors: KSFs)

ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้การจัดการความรู้ครั้งนี้ประสบความสำเร็จอย่างโดดเด่นและได้รับรางวัลระดับชาติ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก:

1. **Tone from the Top (การสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหาร):** ผู้บริหารระดับสูงของวิทยาลัยฯ (ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ) ไม่เพียงแต่อนุมัตินโยบาย แต่ยังเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่ม CoP อย่างใกล้ชิด ช่วยผลักดัน ทีมวิทยากร และเชื่อมโยงงาน KM เข้ากับแผนยุทธศาสตร์องค์กร.
2. **Strategic Alliance (การมีภาคีเครือข่ายเชี่ยวชาญเฉพาะทาง):** งานเทคโนโลยีเชิงลึกต้องการผู้เชี่ยวชาญ การที่องค์กรดึงเอาหน่วยงานระดับประเทศ เช่น สกมช. (สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ), ผู้ให้บริการ Cloud GDCC และ NT เข้ามาร่วมเป็นที่ปรึกษา ทำให้องค์ความรู้ที่ได้รับมีความถูกต้อง ทันสมัย และเป็นไปตามมาตรฐานสากล
3. **Cross-functional Collaboration (การทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ):** สมาชิก CoP จำนวน 20 คน มาจากหลากหลายกลุ่มงาน (บริหาร, ยุทธศาสตร์, ไอที, งานสารบรรณ, บรรณารักษ์) ทำให้เกิดการมองปัญหาแบบรอบด้าน เกิดการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) และสามารถนำคู่มือไปกระจายใช้ปฏิบัติงานได้จริงทั่วทั้งหน่วยงาน
4. **Agile & Continuous Improvement Process (กระบวนการทำงานที่ยืดหยุ่นและต่อเนื่อง):** มีการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด PDCA ร่วมกับ SDLC อย่างเหนียวแน่น มีกระบวนการตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง (Act) เป็นระยะชัดเจน มีข้อกำหนดให้ต้องทดสอบกับระบบและเจาะระบบ (Penetration Test) ทุกปี ทำให้แนวปฏิบัติไม่ล้าสมัยและพร้อมรับมือภัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ เสมอ

สินทรัพย์ความรู้ (knowledge asset) ของคณะพยาบาลศาสตร์ จากการจัดการความรู้

ประจำปีงบประมาณ 2569

คณะพยาบาลศาสตร์

สร้างองค์ความรู้ สู่การพัฒนาการพยาบาลอย่างยั่งยืน

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
อาคาร 7 ชั้น 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี
จังหวัดนันทบุรี (วิทยาเขตศรีธัญญา)
ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นันทบุรี

098-621-3394

saraban.fon@pi.ac.th

<https://www.facebook.com/FACULTYOFNURSING>

